

Mgr. Michaela Marksová
ministryně práce a sociálních věcí

V Praze dne 11.5.2016
Č. j.: MPSV-2016/67106-411/1

Vážený pane senátore,

reaguji na Váš podnět, ve kterém se dotýkáte problematiky realizace aktivní politiky zaměstnanosti s důrazem na nástroj veřejně prospěšných prací.

Veřejně prospěšné práce (dále jen „VPP“) jsou realizovány Úřadem práce České republiky na základě ustanovení § 112 zákona o zaměstnanosti. Tento zákon vymezuje VPP jako: *„časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí“*. Smyslem VPP je poskytnout uchazeči o zaměstnání možnost obnovit či získat pracovní návyky nezbytné k jeho uplatnění na volném trhu práce, ale zároveň získat možnost po dobu obnovování či získávání pracovních návyků zabezpečit si příjem prostřednictvím zaměstnání.

V současné době, k 31. březnu 2016, eviduje Úřad práce České republiky 443 109 uchazečů o zaměstnání, z toho 181 002 bylo nezaměstnáno déle než 12 měsíců, tj. téměř 41 %. V případě Ústeckého kraje bylo evidováno 51 237 uchazečů o zaměstnání, podíl nezaměstnaných osob tak ke stejnému datu činil 9,0 % a meziročně tak poklesl o 1,4 procentního bodu (celorepublikově o 1,1 procentního bodu). Z tohoto počtu bylo 47,5 % uchazečů o zaměstnání v evidenci déle než 12 měsíců. Z toho vyplývá, že Úřad práce České republiky musí prostřednictvím nástroje VPP primárně řešit nepříznivou situaci dlouhodobě nezaměstnaných osob. Nástroj VPP stojí v systému aktivní politiky zaměstnanosti na pomezí opatření aktivizačního a motivačního, a nabývá jakési transferové podoby mezi nezaměstnaností a uplatněním na

volném trhu práce. Po skončení intervence v rámci VPP proto Úřad práce České republiky s podpořeným klientem, u něž došlo k obnovení pracovních návyků, kontinuálně pracuje. Klientovi je zprostředkováváno zaměstnání na volném trhu práce, tím spíše za současné situace významného oživení trhu práce charakterizovaného zvýšenou poptávkou po kvalifikované i nekvalifikované pracovní síle. Pouze v případě, selže-li tato návazná aktivita Úřadu práce České republiky, je efektivní opětovně umístit uchazeče o zaměstnání na podporované pracovní místo, tedy VPP. V opačném případě hrozí snížení efektivity aktivní politiky zaměstnanosti v důsledku efektu tzv. uzamčení, s následnou ztrátou motivace klienta uplatnit se na volném trhu práce, a blokování vytvářeného pracovního místa pro jiného uchazeče o zaměstnání, který je v danou chvíli více vzdálen trhu práce. Výše uvedeným postupem však není dotčena možnost opakovaného umístění téhož klienta u téhož zaměstnavatele v případech, kdy lze z objektivních důvodů, spočívajících v individuálních charakteristikách uchazeče o zaměstnání, zjevně predikovat jeho dlouhodobé setrvání v nezaměstnanosti doprovázené zvýšeným rizikem ohrožení chudobou či sociálním vyloučením. Při aplikaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti tak Úřad práce České republiky postupuje zcela v souladu s jemu svěřenými pravomocemi a v souladu s dalšími právními předpisy, ukládajícími efektivní a hospodárný výkon státní správy, včetně vynakládání veřejných prostředků.

Vážený pane senátore, na základě Vašeho podnětu byl prověřen způsob realizace nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v působnosti Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem. V rámci této krajské pobočky bylo v letošním roce (do 31. března) vytvořeno celkem 3 678 pracovních míst v rámci VPP. V loňském roce bylo ve stejném období vytvořeno 3 142 míst. V souladu s cíli politiky zaměstnanosti, spočívajícími v důrazu na boj s dlouhodobou nezaměstnaností a řešení strukturálních problémů ve znevýhodněných regionech, optimalizuje Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem poskytování finančních prostředků na realizaci aktivní politiky zaměstnanosti. Soustavně je veden dialog se zástupci samospráv, ve snaze řešit konkrétní situace individuálně a cíleně vysvětlit smysl a cíl nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Bohužel

musím konstatovat, že ne vždy se Úřad práce České republiky setkává s pochopením principů politiky zaměstnanosti mezi starosty, kteří v nástroji VPP spatřují spíše opatření k zabezpečení úklidu veřejných prostranství namísto podpory dlouhodobě nezaměstnaných osob při vstupu na trh práce a při řešení sociálních problémů. I z tohoto důvodu bylo do 31. března od počátku roku obsazeno pouze 2 876 pracovních míst v rámci VPP z celkového výše uvedeného počtu míst vytvořených (3 678). Dohody na 24 měsíců jsou uzavírány zcela výjimečně, v odůvodněných případech, vyžadovaných individuálními charakteristikami klientů Úřadu práce České republiky.

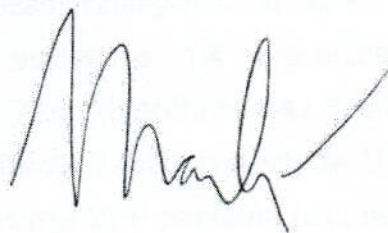
Rovněž je nutné přihlédnout ke skutečnosti, že nástroj VPP je pouze jedním z mnoha opatření aktivní politiky zaměstnanosti. Znevýhodněné uchazeče o zaměstnání je možné podpořit jinými nástroji, zejména prostřednictvím společensky účelných pracovních míst, která slouží k uplatnění znevýhodněných osob s cílem jejich trvalého vstupu na trh práce. V případě, že není možné uchazeči o zaměstnání dlouhodobě zprostředkovat práci v místě jeho bydliště, je v Ústeckém kraji pilotně ověřován nový nástroj aktivní politiky zaměstnanosti – příspěvek na podporu regionální mobility. Ten slouží k částečné kompenzaci nákladů, které osobě vzniknou v případě, kdy přijme zaměstnání mimo místo svého bydliště. Zároveň bude v květnu letošního roku zahájena v Ústeckém kraji realizace regionálního individuálního projektu zaměřeného na podporu zaměstnanosti v sociálně vyloučených lokalitách s názvem „Společně to dokážeme v Ústeckém kraji“. Tento projekt navazuje na již dříve realizovaný projekt „Sociálně vyloučené lokality v Ústeckém kraji“.

Kromě výhrad k realizaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti se, vážený pane senátore, ve svém podnětu věnujete rovněž problematice postihování uchazečů o zaměstnání, kteří maří činnost Úřadu práce České republiky při zprostředkování zaměstnání či se zaměstnání přímo vyhýbají. Již v současné době je možné vyřadit osobu z evidence uchazečů o zaměstnání v případě, že s Úřadem práce České republiky nespolupracuje či odmítne nastoupit do vhodného zprostředkovaného zaměstnání. Tato sankční opatření jsou ukotvena v zákoně o zaměstnanosti, a to konkrétně v § 30 uvedeného zákona. Vyřazení z evidence uchazeče o zaměstnání má negativní důsledky na předmětnou

osobu mimo jiné v případě jejich nároků na některé sociální dávky, zejména dávky pomoci v hmotné nouzi. Ministerstvo práce a sociálních věcí vypracovalo na podzim loňského roku Analýzu nabídky a poptávky na trhu práce, která byla následně na základě podnětů Rady hospodářské a sociální dohody v 1. čtvrtletí letošního roku aktualizována. Z této analýzy vyplynuly některé zásadní strukturální nedostatky českého trhu práce, včetně bariér, které brání harmonizaci mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. V této souvislosti vyvstala na základě provedené analýzy potřeba provést rozbor současného dávkového systému ve vztahu k motivaci uchazečů o zaměstnání přijmout zaměstnání. Dále pak nutnost revize podmínek výkonu tzv. nekolidujícího zaměstnání, tedy možnosti výdělečné činnosti souběžné k vedení osoby v evidenci uchazečů o zaměstnání podle § 25 odst. 3 zákona o zaměstnanosti. Mezi jinými byla identifikována rovněž bariéra v oblasti nadměrného odmítání výkonu zaměstnání ze zdravotních důvodů. Ve všech výše uvedených oblastech proto Ministerstvo práce a sociálních věcí v současné době připravuje návrhy možných legislativních úprav, za účelem zvýšení motivace uchazečů o zaměstnání hledat pracovní uplatnění na trhu práce.

Vážený pane senátore, závěrem mi dovoluji, abych Vám vyslovila poděkování za to, jakou pozornost věnujete problematice zaměstnanosti ve svém volebním obvodu. Plně věřím, že společným přičiněním všech zainteresovaných stran, tedy jak státní správy v podobě Úřadu práce České republiky a Ministerstva práce a sociálních věcí, tak místních samospráv, ale i místních komunit, se podaří úspěšně řešit sociální problémy Ústeckého kraje a aktivizovat veřejnost k vyšší společenské odpovědnosti, podpoře zaměstnanosti a sociální soudržnosti.

S pozdravem

Vážený pan
Ing. Zbyněk Linhart
senátor
Senát Poslanecké sněmovny ČR
Praha

